

Best Practise/Gode Ideer

Indsamlet og redigeret af

Sophie Nordentoft og Hasse Neldeberg Jørgensen

”Kirken på Landet”

Projekt under FUV/Videnscenteret

Forord

Der indkom i alt 164 besvarelser i forbindelse med ”Kirken på landet”- spørgeskema om lokale, kirkelige initiativer rundt om i landdistrikterne. Spørgeskemaet blev udsendt via provstierne og der skal lyde en stor tak til dem for deres hjælp. Og samtidigt en stor tak til alle, der tog sig tid til at sende oplysninger om aktiviteter rundt om i sognene!

Vi har på baggrund af de indsendte spørgeskemaet udvalgt 12 besvarelser til nærmere beskrivelse i form af en artikel. Nu foreligger disse 12 artikler samlet i denne publikation, der udsendes i pdf format.

Vi håber, at bidragene vil vække interesse og være til inspiration.

Sophie Nordentoft

Hasse Neldeberg Jørgensen

Indholdsfortegnelse

Forord, Hasse Neldeberg Jørgesen	2
Temaprojekter, Asger Høvring.....	4
Visioner og mål i menighedsrådsarbejdet, Frank Iversen	9
Landsbyens mødested: Gammelt missionshus har fået nyt liv som omdrejningspunkt for livet i landsbyen Vesterlund og Vester Sogn, Asger Deibjerg Pallesen	12
Nytårskur i Hals Kirke, Sophie Nordentoft	15
Fyld provstiets kirker - et samarbejde med skiftende lokale aktører omkring årets høstgudstjeneste, Ole Skov Thomsen	17
Walk & talk – gudstjeneste til fods, Grith Seersholm	20
Gudstjenester i sognets hjørner – eller sommergudstjenester, Ian Østenblad	23
Verdenscafé i Farsø sogn, Niels Iver Juul	27
Klubben for enlige mænd i Toftlund Kirke, Marianne Zeuthen.....	29
Hvilke initiativer skal der til for at øge kirkegangen i et landsogn?, Mona Kjær Nielsen	31
Konfirmandjubilæum, Hasse Neldeberg Jørgensen	33
Mørkningsmusik i Skodborg og Skrave kirker, Ida Dahl og Kim Bach	35

Temaprojekter

Asger Høvring, sognepræst Hunstrup Sogn, Aalborg stift

PASTORATET

HUNSTRUP – ØSTERILD – HJARDEMÅL PASTORAT

THISTED PROVSTI, AALBORG STIFT

Hunstrup – Østerild – Hjardemål pastorat er beliggende på den såkaldte ”Østholmen”, syd for Hannæs og har gennem tiden haft lidt forskelligt udseende af grunde, der har været medvirkende til at præge kirkelivet helt frem til i dag.

I dag er Østerild det største sogn med 805 indbyggere, fulgt af Hunstrup med 342 og Hjardemål med 142. I alt 1289 pr. 1. januar 2017; svarende til en nedgang på ca. 100 over de seneste 10 år. Medlemsprocenten varierer noget i de tre sogne. I Østerild ligger pastoratets nye menighedshus, ”Fælleshuset”, indviet i 2013.

Pastoratet indgår i et kollegialt samarbejde med Hansted-Klitmøller-Ræhr-Vigsø og et mere direkte samarbejde om f.eks. arrangementer, konfirmander og babysalmesang m.v. med Tømmerby-Lild og Øsløs-Vesløs-Arup (på Hannæs).

EKSEMPLER PÅ AKTIVITETER

1. Sommergudstjenesterne i Hjardemål Klit kirke

I 1986 besluttede sognepræst og menighedsråd i det daværende Hjardemål sogn at arrangere otte aftengudstjenester i den lille, uhyre charmerende-beliggende Hjardemål Klit kirke fra Skt. Hans til de lyse nætter var forbi; den første og den sidste gudstjeneste ved den stedlige sognepræst og de seks mellemliggende gudstjenester ved inviterede gæsteprædikanter.

Det har gennem årene været en tradition at følge en linje eller et tema, f.eks. ved at præsentere nyansatte præster og provster fra det omliggende område, præster med særlige interesser eller funktioner eller - som ved forrige bispevalg i Aalborg stift - at invitere kandidaterne.

Hensigten har fra begyndelsen været at invitere til gudstjeneste bredt over sognegrænserne og give mulighed for at møde mange forskellige prædikanter, dels med en enkel aftengudstjeneste uden altergang, dels med et efterfølgende samvær med kaffe og hjemmebag på det nærliggende ”Klithotellet”. Pris i 2017: 30,00 kr.

Kirkegængerne, overvejende voksne og ældre, kommer fra nær og fjern. Ud over lokale folk fra Thy, Hannæs og Sydthy er der gæster fra mange egne af Jylland, typisk på sommerferie eller på besøg i området – eller, fordi man i familien har den tradition at deltage i mindst et par af årets gudstjenester.

De otte sommergudstjenester i Hjørdemål Klit har nu ”levet” i mere end 30 år, hvilket rent faktisk vil sige, at der er tale om flere generationer. Hvert år kommer nye til, og det gennemsnitlige antal kirkegængere i alt over de otte uger har gennem alle årene ligget stabilt mellem ca. 450 og mere end 700 – ingen kender de præcise tal fra før kirketællingens tid, men der har aldrig været færre end 40-50 til aftenens gudstjeneste; de fleste gange er der mellem 70 og 100; enkelte gange har vi nærmet os 150.

Kirken kan tætpakket rumme op til 90, men når der er flere, følger man bare med i gudstjenesten uden for, og så sørger vi for, at alle i det mindste kan synge med på salmerne.

Samværet består af to dele. 15-20 minutter, hvor de fremmødte under kaffen får lejlighed til at opleve aftenens prædikant fra en anden og måske mere privat side; det kan være med sang, oplæsning, fortælling af personlige oplevelser, erindringer eller måske om en anden udfoldelse af præstearbejdet.

Dernæst synges der fra højskolesangbogen efter ønske. Der er også fremstillet en lille ”sangbog” med populære sange (som typisk ikke er i Højskolesangbogen).

Aftenens organist medvirker, ligesom der gennem årene har været forskellige andre musikere tilknyttet. Ved flere lejligheder har en gæstepredikant haft eget fritidsensemble med.

Stemningen er efter mere end 30 år lige varm, og intet tyder på, at traditionen ”går af mode”.

2. Friluftsgudstjeneste i præstegårdshaven i Hunstrup

I 2009 vedtog sognepræst og de tre daværende menighedsråd at sætte et nyt ”gammelt” skib søen. Forhåbningen var gennem årene at etablere en tidssvarende, forenklet udgave af tidligere tiders sommermøder som en tilbagevendende tradition.

For ”der er jo ikke ret meget så dansk og dejligt som en smuk midsommerdag sammen med glade mennesker i en yndig og frydefuldt grøn præstegårdshave, hvor bøgene, høje som søjler, næsten er en kirke i sig selv”, som det hed i vores pressemeddelelse. Simpelt hen, fordi vores præstegårdshave ser sådan ud; dengang med de høje ranke bøge, indrammet af mere end 100 gamle elmetræer.

Målgruppen er hele familien fra nul til 100 år, der inviteres til:

- Friluftsgudstjeneste
- Fælles frokost i det grønne
- Kaffe og hjemmebag
- Samt en dejlig gratis koncert

Man mødes under afslappede former og udveksler dagligdagens erfaringer og meninger, og man synger sammen – det hele solidt forankret i god dansk folkelig tradition. En oplevelse, der historisk har sin plads som en hjørnesteen i udviklingen af vores moderne demokratiske samfund og et smukt og godt tegn på den levende og åbne forbindelse mellem det kirkelige og det folkelige liv i hverdagen.

Musikalsk har vi vekslet mellem korsang (kirkekor, ungdomskor, gospelkor osv.), spillemandsmusik (et år med Holger Lissners messe) og rytmiske musikere, som alle først medvirker ved gudstjenesten og præger den i formen og siden giver koncert.

Det er egentlig kun fantasien, der sætter grænserne. Man skal bare vide, at jo mere ”kendt” ensemble, prædikant osv., man kaster sig ud i, jo mere vokser kravene til rammerne. (Mad, telt til medvirkende, elforsyning, toilet- og parkeringsforhold, økonomiske valg m.m.)

Vi valgte at begynde med ”det nære format”, dvs. en størrelse ud fra vore sognes vante kirkegang, og har i årene derefter haft mellem 50 og 150 deltagere i alle aldre – ikke mindst afhængigt af vejret, der netop lige før Skt. Hans kan være lidt uforudsigeligt.

Det er utroligt, hvor mange man kan være i et festtelt!

Seneste udvikling er kun at afholde dagen hvert andet år, gøre selve arrangementet gradvist større (i samarbejde med f.eks. borger- og idrætsforeninger) og flytte lidt rundt i pastoratet.

3. Rytmisk højmesse og andre ”spise”-gudstjenester

For at udvikle gudstjenestelivet og tilføre det et alternativ til de traditionelle former, har vi arbejdet en del med forskellige former for rytmiske gudstjenester.

Ud fra tanken om, at den kristne forkyndelses klangbund og samfundsmæssige udgangspunkt altid er i tidens kultur, og derfor altid er og skal være aktuel; altid på én gang hjælp og udfordring til det menneske, man er. Hvor man er.

Efter nogle år med rockgudstjenester tog vi i vores gudstjeneste-laboratorium fat i et lidt blødere og bredere koncept, som vi kalder rytmisk højmesse.

Målet er, med erfaringerne fra rockgudstjenesterne, men i en noget ”slankere” form, at tage den traditionelle søndagshøjmesse under respektfuld og kærlig behandling, involvere menigheden direkte i liturgien ved at nedskrive alle talte ord i et sangblad, så læsninger og bønner kan veksle i kirkerummet og tilbyde frokost og samvær efter gudstjenesten.

Den rytmiske højmesse har været akkompagneret både af orgel og af vores eget husorkester, sammensat af lokale aktive jazz- og rockmusikere.

Til at begynde med udvalgte vi en række af Arne Andreasens sange over gammeltestamentlige tekster. De er prøvet af mange steder - eller meget lette at lære.

Men for hver gudstjeneste ”sneg” vi flere og flere af salmebogens nye og gamle, kendte og elskede salmer ind. Ikke fordi der er noget galt med de helt nyskrevne rytmiske sange, men fordi det har været en ambition gennem mange år at tage gospelsangerinden Etta Cameron på ordet.

Hun gav engang udtryk for, at det naturligvis er dejligt, når vi i Danmark kan glæde os over gospelmusikken og tage den med ind i vores forskellige kirkelige sammenhænge.

På den anden side undrede hun sig over, at vi dog ikke gav vores egen fantastiske sangskat en chance i gudstjenesten på samme måde, fordi gospelmusik er og bliver ”sort, amerikansk” musik, altså med en ganske anden kulturel kontekst og indlevelse.

Etta Cameron mente, at det lå lige til højrebenet at bruge salmerne på samme rytmiske måde! Fordi de simpelt hen kan komme til at ”swinge” og bevæge lige så stærkt som gospelmusikken - uden at man ændrer så meget som en nodeværdi. Blot ved at sætte rytmiske musikere til at akkompagnere dem. Prøv bare at se, hvad der sker med ’Lover den Herre’ eller ’Dejlig er jorden’ og alle de andre!

Det er en relativt enkel opgave at gøre den traditionelle højmesse nutidig ved at gøre musikken rytmisk. Så enkelt forholder det sig ikke med egentlige rockgudstjenester.

Rockgudstjenesterne i Thy er et samarbejde med en nærliggende, kristent baseret efterskole.

De har bestået af dels kendt rockmusik, dels nyskreven liturgisk musik og endelig dramatiseringer af læsningerne, skrevet og udført i deres eget sprog af efterskoleeleverne.

Den slags kræver en del planlægning. Det er ikke alt, man kan lægge ind i den daglige efterskoleundervisning. Derfor har der kun været tilbudt én årlig gudstjeneste, typisk om efteråret – til brug mere end et sted, ganske vist. Men forberedelsen er allerede begyndt inden sommerferien, hvor lærere og medvirkende præster sammen har udformet rammer og indhold for årets gudstjeneste.

Efter sommerferien går hele årets efterskolehold (op til 60 unge) så i gang med at dramatisere tekster (som led i danskundervisningen) og indstudere musik og liturgi (som led i musikundervisningen). Husorkestret mødes nogle gange, og til sidst samles trådene ved et par prøver, hvor alle er med, inden aflevering de steder, hvor man har ”bestilt” gudstjenesten. Der kan højst blive tale om to-tre gange i alt.

Ved den rytmiske højmesse er det kun husorkestret, der har brug for at øve sig et par gange. Den er derfor relativt overskuelig at lægge ind i gudstjenestelisten med normalt varsel, lige som der er plads til dåb osv.

Fælles for de forskellige varianter af den rytmiske gudstjeneste har været en stor interesse i menigheden, og at tanken med at alle gudstjenester er familiegudstjenester, henvendt til alle aldre, har udfoldet sig meget fint.

Om ”spise-gudstjenester” er der det at sige generelt, at de er populære og medvirkende til at samle menigheden, både når det drejer sig om familier og ikke mindst de ældre og enlige – og især på ”store kirkedage” som f.eks. 1. søndag i advent, påssegudstjenester (Skærtorsdag) og pinsegudstjenester. De er bestemt økonomisk overskuelige, hvis man holder sig til enkle (varme) retter samt til kirkefrokost med f.eks. pastasalat eller rugbrød og pålæg, kogte æg, almindelige grønsager osv.

4. Temaprojekter

Som en del af arbejdet med at udvikle kirken på landet har Hunstrup-Østerild-Hjardemål gennem en del år satset på en række temaprojekter. Mange af dem er enkeltstående gudstjenester eller andre kirkelige arrangementer, enten henvendt til særlige grupper eller med hovedvægten på elementer i

forkyndelse og kirkeliv. (Stillegudstjenester, musikgudstjenester; temaer som dåb, konfirmation og bryllup m.fl.)

Gennem de seneste par år (2016-2018) har der været ét sammenhængende projekt, særligt henvendt til minikonfirmander og deres familier: ”Fra høst til påske” (2016), ”Reformation og højtide” (2017) og ”Tidens kirke - min kirke” (2018). Projektet er noget præget af, at netop minikonfirmandgruppen nogle år er meget lille, så det reelt kun er muligt at samle gruppen hvert andet år. Men ideen er blevet godt modtaget.

Et andet temaprojekt har været ”Kirke for Børn”, særligt henvendt til de allermindste, dvs. i samarbejde med dagplejen og børnehaven. Projektet har dels været en kort gudstjeneste i børnehøjde med sang, leg og bevægelse samt enkle genfortællinger med illustrationer i kirken, efterfulgt af madpakker i Fælleshuset. I alt halvanden - to timer tirsdag formiddage.

Endelig skal nævnes det sidste skud på stammen: Fortællegudstjenesten - som endnu er på udviklingsstadiet. Fordi Bibelen er fuld af forunderlige, smukke og spændende historier, som vi normalt kun hører i uddrag som korte læsninger under søndagens gudstjenester.

Med Fortællegudstjenesten vil vi gerne gøre det muligt at opleve dem genfortalt på helt nye måder - i deres helhed, sammenhæng og betydning.

Et antal gange om året har vi en aftengudstjeneste i en af vores fire kirker – gerne med en gæstepredikant, som har noget på hjerte med et tema eller en sammenhæng i Bibelens fortællinger.

Det har f.eks. været om profeten Elias, der levede omkring midten af det niende århundrede før Kristi fødsel i en tid, der på mange måder ligner vores egen. Med mange af de samme udfordringer.

Eller det har været om kvindeskikkelser og deres vilkår.

Fortællegudstjenesten bryder det traditionelle mønster lidt ned ved på én gang at være gudstjeneste med læsning, bøn og fællessang og samtidig en levendegørelse af et tema eller et lille foredrag om en sammenhæng - med forskellige virkemidler fra musik over billeder til optrin.

Visioner og mål i menighedsrådsarbejdet

Fokus og retning for arbejdet

Frank Iversen, formand for Vissing Menighedsråd, Aarhus stift

I Hadsten Storpastorat, en del af Favrskov Provsti, har vi igangsat drøftelser samt et konkret arbejde med formuleringer af visioner og målsætninger i diverse udvalg. Indtil videre foreligger der beskrivelse af en ny kommunikationsstrategi for Hadsten Storpastorat, som interesserede er meget velkomne til at rekvirere ved henvendelse til Hadsten Kirkekontor.

Det har vist sig meget nyttigt at have en kommunikationsstrategi, der dels er med til at afstemme forventningerne til mål og succeskriterier for bl.a. kirke- og kulturmedarbejderne, menighedsrådene samt præsterne i storpastoratet, dels er den i sig selv med til at synliggøre menighedsrådenes arbejde i lokalområdet. Vi ønsker at kommunikere, så vi som en lokal del af Folkekirken opleves relevante og nærværende. Strategien er implementeret oktober 2017 og evalueres ved udgangen af 2018.

Ét er at arbejde med visioner og mål i de fællesskaber, de enkelte menighedsråd indgår i. Noget andet det lokale menighedsrådsarbejde og de visioner og ønskede retninger arbejdet lokalt skal foregå i.

Vissing kirke er en klassisk middelalderkirke bygget i 1200-tallet, der ligger ca. 5 km fra Hadsten. Som den første kirke i Danmark har Vissing Kirke fået et udealter. Alteret blev indviet den 12. juni 2016. Vissing by er en mindre landsby og har 332 indbyggere - heraf er 287 medlemmer af Folkekirken.

I Vissing Menighedsråd har vi i 2017 formuleret en række fokusområder, der fungerer som retningsgivende for rådets arbejde samt indført et internt arbejdsblad til beskrivelse af de konkrete initiativer, vi tager.

På det første møde i det nye menighedsråd formulerede vi i fællesskab et antal fokusområder, der skulle være gældende for rådets arbejde i 2017.

Fokusområder Vissing Sogn 2017:

- At kirken vedbliver at være en landsbykirke i storpastoratet
- At der er gudstjeneste mindst én gang om måneden herunder aftengudstjenester
- At udealteret anvendes til flere kirkehandlinger f.eks. bryllupper i forårs-/sommerperioden
- At intensivere samarbejdet med Borgerforeningen, så vi får flere fællesarrangementer
- At færdiggøre de projekter, det tidligere menighedsråd har iværksat i forhold til kirke og kirkegård

Som et af menighedsrådsmedlemmerne udtaler:

"At arbejde med fokusområder er for mig et godt redskab til at konkretisere og fastholde "vejen til målet". I et menighedsråd kommer vi med vidt forskellige forudsætninger. Jeg oplever, at fokusområderne sammen med brug af vores interne arbejdsblad gør det klart og tydeligt for den enkelte, hvad der skal handles på. Så for mig at se, er fokusområderne en styrke for det enkelte medlem, ligesom de bidrager til større ejerskab af de resultater, som opnås."

Fokusområder tjener således som en måde at afgrænse menighedsrådets arbejde på. I de første ni måneder er vi allerede lykkedes med en række af vores fokusområder. Der er bl.a. for første gang i Vissings historie gennemført en fællesspisning i et samarbejde med den lokale Borgerforening. Formålet fra vores side har været at styrke det lokale fællesskab.

Udover de nævnte fokusområder har vi som sagt indført et internt arbejdsplan. Det blev første gang taget i brug i forbindelse med Hadsten Storpastorats fejring af Reformationsjubilæet.

Vi havde i forbindelse med Hadsten Storpastorats åbning af Reformationsfejringen planlagt afvikling af en udendørgudstjeneste samt efterfølgende fejring med Luther lagkager, Luther Ale fra det lokale Bryggerlaug i Vissing samt pølser og jazz-musik. Det blev en fantastisk fejring med mere end 110 deltagende – både til gudstjeneste og den efterfølgende fejring.

Planlægningen af arrangementet var startet allerede i april måned, og i den forbindelse indførte vi det interne arbejdsplan.

Vissing udealter ved Reformationsfejringen

Indsatsområde	Reformationsarrangement den 20. august 2017
Kort beskrivelse 4 – 5 linjer, der beskriver Indsatsområdet	I forbindelse med reformationsjubilæet afvikles arrangement i Vissing kirke den 20. august 2017. Der afvikles gudstjeneste. Vissing Bryggerlaug står for udlevering af Luther-øl og der serveres Luther-pølser
Formål "Formålet er at....."	Formålet er at Vissing Menighedsråd aktivt deltager i afviklingen af reformationsjubilæet og samtidig med involvere flere samarbejdspartnere i byen
Mål	Det er målet at der deltager mindst 70 personer i arrangementet på dagen
Milepæle Vigtige skridt/trin, der nås før noget andet.	18/4: MHR beslutter rammerne for arrangementet. Herefter aftales de konkrete initiativer, der skal foregå på dagen af ansvarspersoner. 1/6: De konkrete aftaler er indgået med samarbejdspartnere Primo august: MHR gennemgår dagens tidsplan på møde.
Succeskriterier "Tegn", der viser at det er lykkedes os	Der deltager mindst 70 på dagen Vi overholder budgettet Vi får overvejende positive tilkendegivelser på dagen/efter dagen
Interessenter Med- og modspillere	Præsterne, Vissing Bryggerlaug, Vissing Beboerforening
Faser i forløbet Eks.: Idé-, Bearbejdnings-, Hørings-, Beslutnings-, Hørings-, Implementerings- og Evalueringsfase	April: Idéfase – hvor de konkrete initiativer tænkes og prioriteres Maj - Juni: Bearbejdningsfase og beslutningsfase – Økonomioverslag laves på de enkelte aktiviteter og endelige beslutninger træffes på juni møde Juli-August: Ansvarspersonerne står for det praktiske
Aktiviteter Anslået tids- og ressourceanvendelse, Konsekvensvurderinger	Luther-øl: kr. 2.000,00 for 50 l. øl+flasker+etiketter (aftale er lavet med Bryggerlauget af Frank. Beløbet er overført til Lauget. Luther-pølser: Budget: 500,00 kr. Vand: Budget: 500,00 kr. Musik (aftales af Thorkil) Budget: 9.000,00 kr. Andet: Luther lagkager? – Budget? Samlet budget afsat: kr. 29.700,00 (forkyndelsespuljen)
Arbejdsgruppe Evt. arbejdsgruppe(r) med kommisorie(r)	Frank og Lau undersøger de praktiske forhold inden arrangementet. På dagen er alle involveret
Tids- og handleplan Hvem gør hvad - hvornår	Arbejdsgruppen udarbejder Tids- og handleplan efter MHR-møde den 18. april 2017.
De første skridt	Nærværende udkast til strategiplan drøftes på MHR-mødet den 18. april 2017

Det interne arbejdsplan

Det interne arbejdsplan har fra det første møde tjent som et "styringsredskab" for det samlede menighedsråd. Det har udover at fungere som et referat også været med til at sikre gennemsigtighed, ejerskab og ansvarlighed i forbindelse med gennemførelse af Luther-arrangementet.

Det eneste det kræver er, at anvende papiret som inspiration og tilpasse det eget menighedsrådsarbejde, så alle involverede løbende kan følge med i status og udviklingen af det pågældende arrangement.

Er der så en bagside af medaljen? – Er der ulemper ved at anvende vision, mål og styringspapirer i forbindelse med menighedsrådsarbejdet. Det umiddelbare svar er: Nej. Men som med andre styringsredskaber indenfor det offentlige – og her Folkekirken – er det hele tiden et spørgsmål om, at menighedsrådet bevarer styringen, så redskabet ikke bliver for bureaukratisk at arbejde med. Det drejer sig således om at finde lige præcis den lokale løsning, der giver mening i det lokale menighedsråd.

Landsbyens mødested: Gammelt missionshus har fået nyt liv som omdrejningspunkt for livet i landsbyen Vesterlund og Vester Sogn.

Asger Deibjerg Pallesen, organist ved Thyregod-Vester Kirker, kirkebladsredaktør m.m.

Vester Kirke ligger to kilometer uden for landsbyen Vesterlund. Der bor bare 365 mennesker i det lille anneks sogn til det seks gange større Thyregod Sogn i Grene Provsti. For nogle år siden blev de to menighedsråd slået sammen til ét, og senest blev den gamle præstegård, som siden reformationen har ligget lige mellem de to kirker, solgt i forbindelse med et præsteskitte.

Den nye sognepræst har fået privatbolig i et villakvarter i Thyregod, mens hendes tjenestekontor er i Kirkehuset i Thyregods hovedgade, hvor også konfirmationsundervisningen finder sted.

Hvis man i Vester Sogn var bekymret for at blive overset som den lille i samarbejdet, er det helt forståeligt. Hvordan kunne man bevare sin selvstændige profil i kirkelivet - og hvordan holdt man i det hele taget gejsten oppe i et så lille samfund uden egen butik, skole osv.?

Bekymringen har dog hidtil vist sig ubegrundet. Tværtimod sprudler Vester Sogn af både folkeligt og kirkeligt liv. Og kirken er blevet et centralt omdrejningspunkt for mange af byens aktiviteter, efter at et fremsynet menighedsråd fik mulighed for at købe og renovere Vesterlunds meget nedslidte missionshus.

Manglende opbakning

I mange generationer var missionshuset mødested for én gruppe i sognet, hvorimod andre ikke drømte om at sætte deres ben i det. Huset havde sin storhedstid i en tid, da man var mere optaget af, hvad der adskilte i det kirkelige landskab, end af det, som samlede. Og som mange andre steder dalede tilslutningen til møder, studiekredse og arrangementer, så missionshuset efterhånden var ved at synke i knæ pga. manglende opbakning.

Men efter at menighedsrådet har overtaget og renoveret missionshuset, har det fået nyt liv som Vester Sognehus, der er blevet det naturlige mødested og forsamlingshus for alle grupper og aldre i Vester Sogn.

Sognehusets ildsjæl

Graver Tove Johansen fik til opgave at administrere huset og koordinere de mange aktiviteter. Hun er en lokal ildsjæl med kreative ideer og stort engagement, og ikke mindst takket være hendes store indsats, er det lykkedes at knytte Vester Kirke og landsbyen Vesterlund sammen i hidtil uset omfang. Fra august til slutningen af maj myldrer det med aktiviteter for børn, familier og ældre i sognehuset. Tove Johansen har knyttet både en idégruppe og et stort hold af frivillige til huset, og alle med noget på hjerte har mulighed for at byde ind med aktiviteter. Vester Beboerforening er samarbejdspartner og benytter ligeledes sognehuset til arrangementer, blandt andet fællesspisning med jævne mellemrum.

Graver: Tove Johansen

Forår og efterår er der sognecafé hver anden tirsdag formiddag med fællessang fra Højskolesangbogen og hyggeligt samvær. Frivillige sørger for et veldækket kaffebord, mens Tove Johansen og idégruppen har lagt hovederne i blød, så der også er et varieret indhold af kulturel eller oplysende karakter. Nogle gange fortæller sognepræsten, eller der er musikalske indslag ved kirkens organist og kirkesanger, men ellers er der også mange folk i området, som gerne stiller op og fortæller. Det er selvfølgelig især de ældre, der har mulighed for at deltage i sognecaféerne, og lokalhistoriske emner er noget af det, der har været stor interesse for.

Gospelkor og meget mere

Én aften i ugen øver områdets store gospelkor, så det nye tag på Vester Sognehus er ved at lette, og huset bruges også som øvelokale, når kirkesanger og organist op til de kirkelige højtider har børnekor - et tilbud rettet mod børn i både Thyregod og Vester.

Foreninger såvel som private kan leje sognehuset i den udstrækning, der er plads, og det er indrettet med anretterkøkken, så det fint kan benyttes til mindre private fester og sammenkomster.

Filmaftener med debat, mandeaftener – eller kreative dage, hvor der blandt andet strikkes dåbsklude. Det er kun et lille udpluk af de mange aktiviteter, som er kommet i gang takket være sognets nye mødested, som vel at mærke er blevet realiseret for ganske rimelige penge. For at få enderne til at nå sammen økonomisk, er der nemlig også lagt en masse frivillige arbejdstimer i en del af istandsættelsen.

Vester Sognehus

Dørtærsklen sænket

Med det store og varierede udbud af ”folkelige” arrangementer er tærsklen til kirkedøren samtidig blevet lavere for mange i sognet. Antallet af gudstjenester i Vester Kirke er stort set det samme som Thyregod Kirke, og nogle gange bliver gudstjenesterne efterfulgt af kirkefrokost og samvær i sognehuset. Efter en høstgudstjeneste var der høstfest med frokost, auktion over naturens rige gaver, fortælling for børnene om høst i gamle dage og afsluttende folkedans i gårdhaven bag sognehuset. Huset har tillige skabt gode rammer for foredrag og sogneaftener, som er arrangeret af menighedsrådet. Helligtrekongersaften er der således tradition for at invitere en præst udefra, som står for gudstjenesten og bagefter fortæller i sognehuset. Blandt dem, der har været på besøg de senere år, er biskop i Ribe Stift Elob Westergaard, en fængselspræst og en tidligere professionel soldat, som under sit efterfølgende teologistudium var udsendt som samarit i Afghanistan.

Lokalt bibliotek

Sognehuset har såmænd også givet Vesterlund sit eget lille ”bibliotek”. Der er opsat en reol, hvor man kan aflevere sine brugte bøger og finde nyt læsestof at låne med hjem. Idéen er efterfølgende blevet kopieret til Kirkehuset i Thyregod, idet man gerne vil have folk til at kigge forbi i den daglige åbningstid.

Hver måned udsender Tove Johansen et elektronisk nyhedsbrev, som fortæller om den brede vifte af aktiviteter i Vester Sognehus. Man kan også holde sig orienteret på de mange opslag i udhængskabet på sognehusets gavl, ligesom de fleste arrangementer bliver annonceret i både kirkebladet og det lokale Vester Nyt, som omdeles til alle husstande i sognet.

Nytårskur i Hals Kirke

Sophie Nordentoft, sognepræst i Hals og Hou sogn, Aalborg stift

Da Hals menighedsråd fik et nyt sognehus i 2011, sagde biskop Henning Toft Bro i sin indvielsestale, at en sognegård er kirkens forlængede arm. Det er vel at mærke en forlængelse, der går begge veje. Gennem sognegården rækker kirken ud til folket, også til dem, der ikke er faste kirkegængere. Og ved at gøre tærsklen til gudstjenesterne lavere gennem de arrangementer, der finder sted i sognegården, går bevægelsen fra folket ind i kirken.

Menighedsrådet gik i sin tid ind i en visionsproces, der havde til formål at afsøge nye muligheder i samspillet mellem lokalsamfund og kirke. Vi havde en intention om, at så mange af sognets beboere som muligt skulle have en anledning til at komme forbi kirken og/eller sognegården, og at vi ville tænke gudstjenesterne mere bredt nogle gange om året. Det resulterede bl.a. i vores ”nytårskur”.

Nytårskuren

Inspirationen kom fra Aalborg Stifts domkirke, Budolfi kirke, hvor stiftet hvert år byder det officielle Aalborg til en nytårsgudstjeneste med efterfølgende reception. Her er også stiftets menighedsråd inviteret sammen med korpsene, ordensmagten, serviceklubberne i byen m.fl.

Vi tænkte som så, at vi også i vores lille lokalsamfund har en form for officiel kreds af foreninger, institutioner og klubber, som vel også kunne have en interesse i et lignende arrangement.

Vi har nu afholdt to nytårskure, og lokalavisen skrev i forbindelse med kuren i 2017:

”For andet år i træk har menighedsrådet i Hals med succes afviklet nytårskur i kirken med hele 200 tilhørere. Her udtrykte de fremmødte gensynsglæde og begejstring under koncerten, hvor Amatørscenen Skansen fremførte sange fra de seneste tre års skansespil ”Oliver Twist”, ”Spillemand på en tagryg” og ”Atlantis”. Sognepræst Sophie Nordentoft tog i sin tale udgangspunkt i årets konfirmandopgave: ”Hvad ville du tage med, hvis du skulle flytte til en øde ø?”. Menighedsrådsformand Ellen Jensen takkede de fremmødte – tilskuere som aktører – for deltagelse i arrangementet, som hun afsluttede med at byde på champagne samt kransekage, fremstillet af den lokale deltager i ”Den store Bagedyst”, Inge Simonsen, Hals.”

Vores nytårskur finder sted i kirken og de tilhørende menighedslokaler. Vi har valgt en hverdagsaften midt i januar. Folk trænger til at ryste støvet af fødderne efter jul og nytår i familien, ved vi af erfaring.

Formen er uformel. Fællesskabet og det nære er overskriften. Vi er oppe imod urbaniseringen, internettet og fjernsynet, der bestandigt truer med at opsluge os, hvis ikke vi taler vores nærmiljø op. Musikken spiller en stor rolle, det er lokale sangere, der viser, hvad de kan. Præsten har ordet – for at italesætte det lokale fællesskab og pege på kirkens rolle som fællesskabende faktor i byen. Vi bor i en vis forstand på en øde ø, på hjørnet ved Limfjordens udmunding og Kattegat.

Styrken i vores lokalsamfund er, at vi har så mange menneskelige ressourcer, en skøn natur og et rigt foreningsliv. Men nogle gange arbejder interessenter og foreninger hver for sig eller endda i hver sin retning. Vi har brug for mere samarbejde.

Tanken bag nytårskuren er, at samarbejde ikke opstår af sig selv. Nytårskuren er et forum, hvor sognets frivillige og ildsjælene og de engagerede i foreningslivet har mulighed for at mødes på kryds og tværs for at skabe relationer og netværk. Det, at vi kender hinanden giver basis for andre samarbejder i årets løb, også med menighedsrådet. Menighedsrådet har ganske vist ikke et helt systematisk samarbejde med foreningerne i byen, men vi samarbejder med nogle stykker af dem og gør en dyd ud af at skabe årligt tilbagevendende traditioner. F.eks. er der opstået en god tradition for, at Marineforeningens Kor deltager i vores grundlovsfest.

Det er nogle andre mennesker, der kommer i kirke til nytårskuren end den faste menighed. Og det var netop tanken! Vi satser ikke på at gøre dem til faste kirkegængere. Det er godt i sig selv, at de møder op denne aften. Men vi oplever af og til, at nogle begynder at komme til andre ting i sognegården eller kirken. Det er en bonus, vi oplever, ved at skabe bredde i kirkelivet.

Fyld provstiets kirker - et samarbejde med skiftende lokale aktører omkring årets høstgudstjeneste.

Ole Skov Thomsen, sognepræst i Hellevad sogn, Aalborg stift

Høstgudstjeneste

Tyve minutter før årets høstgudstjeneste var en stor del af deltagerne allerede ankommet. For der var annonceret, at man gerne måtte komme i god tid for at få optakten til dagens høsttema med, dvs. i form af udstillinger, powerpoints, musik mm. I år var temaet for høstgudstjenesten reformationsjubilæet - altså den "høst" som kirke og samfund har fået af reformationen. Under ankomsten ved kirkelågen opførte den lokale amatørscene et dramatisk indslag om afladsprædikanten Johan Tetzl og reformatoren Martin Luther. I mens trakterede en lystig middelalderduo hhv. skalmeje og tromme. En del børn og voksne fik i våbenhuset lejlighed til at aflevere høstgaver til indbæringsprocessionen og til senere salg i teltboden i teltet udenfor.

Man fornemmer nok allerede af denne beskrivelse, at mange mennesker indgår i forberedelsen af den høstgudstjeneste, der efterhånden er blevet en tradition i Hellevad og Ørum sogne. Konceptet har været at give flere ejerskab til deres lokale kirke ved at inddrage bredt i forberedelser og i opgaver undervejs. Oplægget til at tænke nyt omkring høstgudstjenesten kom oprindeligt i 2012 fra provstiets gudstjeneste-udviklingsudvalg, og vi lod os - ligesom de fleste øvrige sogne i provstiet - inspirere heraf. Motivationen til fornyelse var i forvejen til stede, for vi havde ikke kunnet undgå at observere, at selv en høstgudstjeneste i et landsogn ikke nødvendigvis er et tilløbsstykke.

De seneste seks år har vi således i Hellevad (Klokkeholm) og Ørum sogne samarbejdet med adskillige foreninger og enkeltpersoner om skiftende høsttemaer. I 2012 var temaet "Høst før og nu", hvor flere landmænd blev inddraget omkring en udstilling af gamle og nye høstmaskiner, i 2013 var der sammen med lokale biavlere fokus på honninghøsten og miljø. Det efterfølgende år samarbejdede vi med Klokkeholm Jagtforening og Klokkeholm Sportsfiskerforening, som hver arrangerede en udstilling udenfor kirken og gavmildt gav smagsprøver af deres høst. Siden - i 2015 - medvirkede

lokale landmænd om kartoffelavl og kartoffelprodukter. Der var lejlighed til at få demonstreret en kartoffeloptager efter man havde nydt madholdets lækre kartoffelsuppe. I 2016 stod den på skovbrug og træernes frugt, og man kunne her bl.a. få gode råd til beskæring af sit frugttræ.

Vi har således næsten systematisk afsøgt sognet for foreninger og livsområder, der kunne inspirere til samarbejde om et høsttema og en taknemmelighedsfest. Et samarbejde, der ikke kun har gået på aktiviteter før og efter gudstjenesten, men som også har inspireret og et stykke hen ad vejen er blevet integreret i selve gudstjenesten bl.a. ved oplæsere, pyntning af kirken, valg af billeder og symboler i prædikenen. Ja i et enkelt tilfælde var der en landmand, der holdt høstprædiken.

Forberedelsen af høstgudstjenesten har de forløbne år været i maj at indbyde et bredt udvalg af lokale aktører til et planlægningsmøde. Udvalgets grundstamme har bestået af kirkens gudstjenesteudvalg, der er sammensat af repræsentanter fra menighedsrådet, personalet og frivillige. Herudover har repræsentanter for flere af byens foreninger været inviteret: Borgerforeningen, kvindeguppen "Aktive kvinder", Spejderne, Madklubben, organistens ad hoc kor. Endvidere har vi hvert år indbudt en udskiftelig gruppe afhængig af, hvad årets høsttema lagde op til: biavlere, jægere, landmænd, skovarbejdere, amatørscenen osv. På dette første stormøde planlægges de fleste detaljer med uddybning af tema, oplæsere til gudstjenesten, børneindslag, forslag til salmer, powerpoints i tilknytning til tema, bagning af alterbrød, udsmykning af kirken, hvervning af musikalske gæster, smagsprøver og fortæring efter gudstjenesten. Ligeledes træffes aftale om rejsning af telt og opstilling af boder samt valg af tovholdere for de enkelte boder – herunder høstsalgsboden til fordel for nødhjælp og lokalt socialt arbejde.

Dernæst skitseres PR i lokalblade, kirkeblad, kirkens og byens hjemmeside samt bannere ved vigtige indfaldsveje. Hermed er altså raskitsen til høstfejringen tegnet. Endelig har vi indkaldt til et opfølgende fyraftensmøde i begyndelsen af juni. Et fyldigt og præcist referat med angivelse af navne ud for de enkelte opgaver er i den forbindelse et must. Til gengæld er tingene så stort set på plads, så man på et eventuelt tredje og sidste møde et par uger forinden høstgudstjenesten kun lige skal ajourføre og afhjælpe evt. forglemmelser.

Udviklingen til en folkefest

Fra tidligere at have været lidt af en dødsejler har høstgudstjenesten da udviklet sig til noget i retning af en folkefest. En fordel, ud over det store fremmøde i alle aldre, er oplevelsen af at komme mere ud i hjørnerne af sognene og at være med til at tolke evangeliet og høsten ind i konkrete livssituationer. At der lukkes mere op for folkelige bidrag og ideer betyder ikke, at der kan slækkes på den teologiske refleksion og det bibelske og liturgiske forarbejde. Tværtimod! Jeg har som præst oplevet det som en spændende udfordring og en gave i samarbejdet at få givet nye vinkler, billeder og symboler til forkyndelsen. Det kunne f.eks. i forbindelse med temaet om bien og honninghøsten være at blive mindet om, at honning i bibel og salmebog jo bruges som udtryk for evangeliet jvf. DDS. 389. Eller i samarbejdet med jagtforeningen kunne inspirationen være parallellen til jagtens ritualer og hornsignaler apropos fanfarerne for "jagt begynd", "jagt forbi", "frokost" eller forkyndelse af "rævens død".

Vores organist inddrog således jægerne hornblæsere i præludiet. For også ved gudstjenesten jager vi et bytte: mere menneskelighed, mere tro, mere håb og taknemmelighed. Og rammer vi forbi det, er det bare synd. Apropos grundbetydningen af det græske ord synd, der ordret betyder "at ramme ved siden af".

Jægerne hornblæsere

Udover gevinsten af et uddybet samarbejde med civilsamfundet og markering af fællesskab, har det også indadtil i kirken og mellem menighedsrådene betydet større samarbejde. Endvidere har vi ikke kunnet undgå at bemærke, at mange frivillige i samarbejdet er mænd. Mænd, der traditionelt måske har sværere ved at se sig selv på kirkebænken eller som frivillige i kirkeligt regi. Men når man som her bliver spurgt om noget konkret og praktisk og oven i købet er med i beslutningsprocessen, så kan selv en mand blive begejstret. Som en af jægerne, der på høst-planlægningsmødet pludselig så perspektiverne for sig og spontant udbrød: "Det bliver stort, det her". Og det blev stort!

Den succes, som høstgudstjenesten på mange måder har været for os lokalt er ikke at forglemme også afhængig af de muligheder, der på et bestemt tidspunkt gives for samarbejde. Og det kan variere meget fra sted til sted. En positiv og handlekraftig formand fra f.eks. borgerforeningen med gode kontakter kan være af uvurderlig betydning og tilsvarende en organist eller et menighedsrådsmedlem, der brænder for sagen. Og dér har vi lokalt været heldige. Men den slags ved man ikke helt før man har prøvet ideen af. Vigtigt at huske på er jo, at vi ingen vegne når uden mod, og at det ikke er alle skuffelser, der går i opfyldelse!

Walk & talk – gudstjeneste til fods

Grith Seersholm, sognepræst i Sankt Peders sogn, Roskilde stift

- *til dig, som hellere vil tales med end tales til.*
- *til dig, som hellere vil være på farten end sidde stille*
- *til dig, som finder ro i at være i naturen, alene eller sammen med andre*

Sådan skrev vi i invitationen til walk & talk gudstjenesterne i de fire landsogne, hvor jeg var sognepræst. Og disse tre sætninger rummer meget præcist forklaringen på, hvorfor ideen opstod: Efter flere år som sognepræst på landet var jeg blevet træt af den envejskommunikation som højmessen, og på sin vis også selve kirkebygningen, lægger op til. Kirkebygningen, med sit lange skib, hvor menigheden sidder på rækker. Den store afstand fra menigheden op til præsten i koret. Og prædikestolen, som er højt hævet, kommunikerer, efter min mening, et ulige forhold mellem præst og menighed. Alene med sin placering i front, bliver præsten den der har ret til at tale, og de andre de, der bør tie. Jeg savnede dialog og fandt det sværere og sværere at levere den monolog som (i hvert fald) prædiken ofte er. Jeg oplevede, at menighed og menighedsråd slappede så meget af i forhold til det at være menighed, at jeg som præst, for dem blev = selve kirken. Hvad jeg sagde var lovord. Jeg fik lov at definere kristendommen for dem. Det var udtryk for et kirkesyn, jeg gerne ville udfordre – jeg ville gerne have menigheden i tale og give dem mulighed for at være en myndig menighed, udvikle deres religiøse sprog og styrke deres mod til at tale om tro og tvivl, håb og længsel.

Derudover oplevede jeg efter flere år på stedet, at en del faste kirkegængere følte sig nødsaget til at melde afbud, når de ikke deltog i gudstjenesten: Vi kommer ikke på søndag – vi skal på cykeltur med skolen/løbe maraton/ordne haven eller lign. Fælles for mange af ”afbuddene” var, at folk brugte tiden ude – i stedet for at sidde og hænge på en kirkebænk søndag formiddag, eller at de prioriterede søndagen som fridag.

Menighedsrådet og jeg valgte derfor at prøve at møde menneskene i sognet dér, hvor de gerne ville være. Som den kirke, de egentlig gerne ville støtte op om.

Hvordan?

Walk & talk gudstjenesterne blev afholdt på hverdage. I de lyse sommeraftener lige efter spisetid. Vi vekslede ugedag fra gang til gang for at give flest muligt mulighed for at prøve at deltage.

Programmet arbejdede vi os frem til undervejs. Fra begyndelsen var planen, at vi skulle synge til start og slut. Men det viste sig ret hurtigt, at sang i det fri uden musikledsagelse var for sårbar en situation for deltagerne til, at det blev helt godt. Man fornemmede de stjålne blikke der blev kastet over skuldrene: Hvem kigger – hvem lytter? Derfor blev det gudstjeneste uden anden sang end fuglenes.

Vi mødtes ved kirkedøren, hvor der blev budt velkommen. Jeg forklarede hver gang ideen med gudstjenesteformen for at give tryghed til deltagerne i den uvante situation. Herefter bad vi en bøn i stil med en indgangsbøn og jeg læste søndagens evangelietekst højt. Hjemmefra havde jeg forberedt nogle samtalekort med tre-fem simple, åbne spørgsmål med udgangspunkt i teksten.

Så gik vi – og samtalen mellem deltagerne kunne tage udgangspunkt i spørgsmålene på kortene – eller noget andet, som folk kom til at tænke på i forbindelse med evangeliet. Tilbage ved kirken bad vi fadervor sammen, velsignelsen blev lyst, og gudstjenesten var forbi.

Der findes ingen billeder fra denne type gudstjeneste – ligesom der heller ikke findes billeder fra høj-messer. Dette foto stammer fra en kirkevandring i en anden sammenhæng, men det udtrykker fint stemningen omkring walk & talk gudstjenesterne.

Praktiske overvejelser

Ruten vi fulgte var mellem tre og fem km lang, afhængig af deltagernes fysik og af vejrliget. Vi gik ad den oplagte rute gennem vores lille landsby. Gennem det grønne område og forbi Brugsen. På den måde blev kirken også synlig for de, der ikke deltog. Det kan dog anbefales at lægge ruten væk fra alfarvej og tung trafik, da larmen fra bilerne kan hæmme samtalen mellem deltagerne. At skulle gå på fortov eller i kanten af en befærdet vej kan også give begrænsninger, idet man vil være nødsaget til at gå to og to. Det kan anbefales at gå ad stisystemer eller markveje.

For mig som præst var det også en øvelse i at simplificere gudstjenesten. I de mindste sogne oplevede vi ofte at være flere ansatte i kirken til de almindelige gudstjenester end kirkegængere (især ved de tidlige gudstjenester før højmessens). Det er mit indtryk, at det kan virke intimiderende på kirkegængerne, at møde så stort et opbud, når man kommer som den eneste eller måske én af to til gudstjenesten. Jeg mistænkte, at frygten for at sidde alene helt afholdt nogle fra at tage af sted. Derfor blev walk & talk gudstjenesterne afholdt uden medvirken fra kirketjener og sanger.

Man kunne måske med fordel ringe til gudstjeneste for at gøre det endnu tydeligere i sognet at menigheden samles til gudstjeneste. Og en sanger kunne med fordel gå med og synge for, hvis man ønsker at inddrage salmesang i gudstjenesten.

Hvad fik vi ud af det?

Jeg drømte om dialog, og det fik jeg. Jeg drømte om en simpel form for gudstjeneste, og det fandt vi. Jeg drømte om at være kirke dér, hvor folk var med deres liv og hverdag – og det blev vi. Der var en enkelt gang, hvor ingen deltog, ellers var der mellem fem og 12 deltagere. En fin deltagelsesprocent i et pastorat med i alt ca. 1400 folkekirkemedlemmer og jævnlige messefald.

Vi mødte nye medlemmer af menigheden – folk, der ikke kom til højmesse, gik med som menighed i sommeraftenerne. Menigheden kom til orde – jeg blev udfordret i mine teologiske tilgange til bibelteksterne af menighedens syn på sagen. Vi arbejdede med walk & talk gudstjenester i sommeren 2016 og holdt i alt fem, fordelt fra april til september.

I november begyndte jeg i nyt embede og havde derfor ikke mulighed for at arbejde videre med det vi satte i gang den sommer.

Gudstjenester i sognets hjørner – eller sommergudstjenester

Ian Ørtenblad, sognepræst i Døstrup-Mjolden sogne, Ribe Stift

Gudstjeneste i et af sognets hjørner

Et første kendetegn ved landsogne

Landsogne er ofte kendetegnet ved at bestå af flere bysamfund, hvor der gennem tiderne kan have været smed, skole, kro og købmand. Og da disse bysamfund typisk er omkranset af marker og åbent terræn – i modsætning til at være vokset sammen med de omkringliggende bysamfund – vil der ofte være en meget stærk identitet i at tilhøre netop det ene bysamfund frem for det andet; man ved, hvor man hører til, og hvor man ikke hører til.

I westernfilm ser man, hvordan prærievogne udgør en rundkreds for at beskytte mod de og det, der kommer udefra. Helt så krigerisk er det ikke i vor tids landsogne, men at holde særligt sammen med dem, man bor tættest på, det er en klar tendens.

I disse mindre bysamfund er kirken typisk lidt fjern, og det kræver bil og vilje at komme dertil.

Et andet kendetegn ved landsogne

Hvad der også ofte kendetegner landsogne er, at der kun er ét bysamfund, hvor kirken ligger; dette bysamfund er typisk det største i sognet og det, hvor den sidste købmand er, og hvor skolen endnu ikke er lukket.

Beboerne i det bysamfund, hvor kirken ligger, har typisk også en særlig bevidsthed om at bo, hvor kirken er. De kan høre klokkerne og måske se tårnet – og de kan gå eller cykle til kirke.

Det kan tilføjes, at der også er landsogne, hvor kirken af historiske grunde ligger helt for sig selv, omgivet af marker og på afstand af alle bysamfund i sognet, men også i denne sammenhæng giver sommergudstjenester i det fri god mening.

Hvori består udfordringen?

Sammenholder man landsognerens to kendetegn, aner man omridset af udfordringen – problemet – nemlig at det bliver sværere og sværere at få beboerne i de mindre bysamfund til at opfatte, hvad ellers sandt er, at de har lige så meget adgang til kirke, præst og menighedsliv som de, der bor i det bysamfund, hvor kirken ligger.

Og hvis købmanden og skolen lukker, selv i bysamfundet med kirken, bliver det for de mindre omkringliggende bysamfund endnu mindre naturligt at bevæge sig til det større sted.

Så udover de barrierer, der måtte være i ethvert sogn i forhold til tilknytning til kirke og menigheds- liv, så kan landsogne også have geografiske, afstandsmæssige barrierer, der skal overkommes.

Og har præsten flere sogne at varetage, bliver problemet næppe mindre, for en af præsten beboet præstegård forefindes typisk kun i hovedsognets største bysamfund.

Et skridt i den rigtige retning

For at tage den udfordrende virkelighed alvorligt er det ét skridt at holde gudstjenester ude i de mindre bysamfund, i sognets hjørner. Disse gudstjenester udtrykker også, at lige som nogen må tage fra de mindre bysamfund til det større for at komme til kirke, så kan det også gå den anden vej. For gudstjenesten er ikke kun for de, der bor i det mindre bysamfund. Den er for hele sognet, hvorfor der en sådan søndag ikke også holdes gudstjeneste i kirkerummet.

Hvordan gavner det?

Det er godt for sognet med disse gudstjenester, fordi de inkluderer flere og er med til at nedbringe diverse barrierer, så flere i sognet får fornemmelsen af, at kirken også er deres kirke. Gudstjenesterne giver også den såkaldt faste menighed og præsten lidt afveksling i den gudstjenstlige hverdag og de fleste vil glæde sig over anledningen til at se et andet hjørne af sognet. Desuden giver det præsten mulighed for at lære hele sit sogn at kende, ikke kun det sted, hvor kirken ligger. Gudstjenester ude i sognets hjørner er ganske enkelt med til at binde sognet sammen på kryds og tværs. Og de kan være rammen for en anderledes og mere fri forkyndelse, fordi det hele er lidt mere nede på jorden.

Hvordan får vi begyndt?

Det vigtigste er imidlertid, at gudstjenesten er forankret og ønsket i det pågældende mindre bysamfund. Man skal have et personbåret udgangspunkt det pågældende sted, nogle udvalgte, som man aftaler det praktiske med og som også er lokale talsmænd for idéen.

Det kan f.eks. være forældre, hvis børn er døbt eller konfirmeret for nylig eller nogen, man har viet m.fl. Derfor er disse gudstjenester næppe heller noget, man naturligt kaster sig over i sit første præstear et givent sted, for først skal man lære folk og sognets hjørner bedre at kende.

Og til sidst en lille advarsel om at passe på, at tiltaget i skrift og tale (og tanke!) ikke kommer til at give indtryk af, at det mindre bysamfund er en missionsmark, hvor de særligt ugudelige bor, hvorfor kirken nu drager i felten for at frelse de ellers fortabte sjæle!

Forskellige gudstjenester i sognets hjørner

Praktiske oplysninger

Gudstjenesterne kan holdes i det fri, hvilket giver flere muligheder, men det er tilrådeligt at vide, hvad man gør, hvis vejret bliver for dårligt. Her er en lade, stald eller maskinhal fine muligheder – eller hvad der nu er af muligheder lokalt, f.eks. en lokal sportsforening, der måske kan sætte telt op. Det er erfaringen, at den gode tid for disse gudstjenester primært er juni måned, hvor trangen til at være ude i det fri er størst. Kommer man først henover pinsen, sker der ikke så meget kirkeligt, før det bliver tid til høstgudstjenester efter sommerferien; derfor kan disse gudstjenester kaldes sommergudstjenester, og de kan tilmed blive en del af sognets aktivitetsmæssige årshjul.

Det er kirken, der medbringer el-klaver eller anden musik, bæk til organisten, bord til alteret, alterudsmykning (måske højttaleranlæg og generator) og så videre. Salmebøger kan også medbringes. Graver, kirkesanger og organist medvirker naturligvis også i gudstjenesten – helt som, hvis det var ”hjemme” i kirken. De lokale samler havestole, bænke og borde sammen. Kirken kan også købe nogle festivalborde- og bænke; de er meget lidt kostbare og kan bruges til alt muligt, når man først har dem.

Og naturligvis er der efterfølgende kaffebord, hvor det så vidt muligt er de lokale – værterne – der bager boller og kage og laver kaffe. Eventuelt kan kirken tage regningen for smør, ost og kødpålæg. Som oftest vælges søndagens normale tekster for at understrege, at det netop er sognets faste gudstjeneste, der blot er rykket fra kirken og ud i sognet, så indholdet er det samme, men rammerne nogle andre. Det varierer, om det er med eller uden trosbekendelse, men det er typisk uden nadver.

Det bedste er, hvis man i sognet har et antal steder, man kan holde disse gudstjenester, så man kommer til det enkelte sted f.eks. hvert fjerde år, hvorved man er mere sikker på atter at være velkommen.

Hvis man som præst har kræfter og tid til det, kan det være en fordel at omdele sedler om gudstjenesten i det pågældende bysamfund, hvilket giver øget lokalkendskab og kan kaste gode samtaler af sig.

Det skal tilføjes, at der også kan være steder i et givent sogn, der er geografisk og tilhørsmæssigt neutrale. Steder, som alle fornemmer at have andel i. Det kunne være en skov, en eng, en park eller et andet større (typisk natur) område, og også her kan der med fordel holdes gudstjenester.

Ord til afslutning

Det kan kun anbefales at kaste sig ud i at afholde de beskrevne ude-/sommergudstjenester rundt om i sognet. Den første er vel den sværeste, men efter nogle år finder man sig en skabelon, der virker. Og man er velkommen til at kontakte undertegnede, hvis der er spørgsmål af nogen art. Held og lykke!

Verdenscafé i Farsø sogn.

Niels Iver Juul, sognepræst i Farsø sogn, Viborg stift

Gennem årene er der kommet mange flygtninge og udlændinge til Farsø. Det begyndte i halvfemserne, hvor der blev placeret et flygtningecenter i den sydlige del af byen. Efter at det blev afviklet, var der kun få, der blev tilbage. I slutningen af nullerne kom der en flok congolesiske kvoteflygtninge til byen, og gennem de sidste år har kommunen placeret en del flygtninge fra bl.a. Syrien, Eritrea, Irak og Afghanistan i sognet. Derudover er der kommet en del østarbejdere, der dels arbejder ved landbruget dels på en større vinduesfabrik.

Kirkens reaktion på 90'ernes og 00'ernes flygtninge

Vi må erkende, at vi som kirke ikke reagerede, da de første udlændinge kom til vores sogn. Fordi der var tale om et flygtningecenter, der holdt til i nogle barakker, tænkte vi, at det sikkert ville være et forbigående fænomen, som vi ikke behøvede at forholde os til. Der var nogle enkelte af kirkegængerne, der engagerede sig i den lokale forening af flygtningevenner, og på et tidspunkt blev der også arrangeret et besøg i kirken, hvor der kom en gruppe flygtninge, der fik fortalt om kirkens historie og liv. Men ellers reagerede vi kun, når vi blev kontaktet.

Det var anderledes, da de congolesiske kvoteflygtninge kom til byen. For det første ville de blive boende i en længere årrække. Og dernæst var de kristne. Derfor stod vi også som kirke og menighed klar til at byde dem velkommen. Flere åbnede deres hjem for dem, og vi inviterede dem til at deltage i gudstjenesten. Men både de kulturelle og de kirkelige forskelle gjorde det vanskeligt. Og fordi de var så mange, ønskede de at danne deres egen menighed, hvor sprog og ritus fulgte deres egne traditioner. Vi har forsøgt at bevare kontakten og har haft enkelte fælles arrangementer, men ellers har vi for det meste levet et parallelt liv.

Flygtningestrømmen i 2014 - 15

Vores sogn blev også berørt af den store flygtningestrøm for et par år siden. Og denne gang besluttede vi, at vi ville være mere offensive på den måde, at vi ville byde flygtningene velkommen og indbyde dem til at være med i et fællesskab, der bestod af danskere og udlændinge. Vi besluttede at give det navnet: Verdenscaféen i Farsø.

Begyndelsen på arbejdet

Efter at idéen var blevet født, og menighedsrådet havde givet grønt lys, indbød vi sognets beboere til at være frivillige i Verdenscaféen. Vi afholdt et orienteringsmøde, hvor der mødte ca. 20 personer op, og efter et kort oplæg om idéen, blev vi hurtigt enige om, at vi havde lyst til at etablere Verdenscaféen. Det tog ikke lang tid, inden vi havde fundet ud af, hvad vi skulle lave, og hvordan opgaverne med at lave indbydelse, vagtplan og indkøb af materialer var blevet fordelt.

Men den sværeste opgave stod tilbage. Hvordan skulle vi få kontakt med de mange flygtninge og udlændinge? Først tog vi kontakt til den lokale forening af flygtningevenner. De glædede sig over vores initiativ og tilbød at dele deres adresseliste med os. Og med den i hånden fordelte vi adresserne mellem os og gik på besøg med en indbydelse til at deltage den aften, hvor Verdenscaféen åbne-

de. Dernæst tog vi kontakt til den lokale sprogskole for at spørge, om de ville dele indbydelsen ud til eleverne. Det ville de meget gerne, og siden har vi mødt stort opbakning fra lærerne, som har mindet eleverne om at komme afsted, ligesom flere af dem har deltaget i vores arrangementer.

Verdenscaféen i Farsø

En aften i Verdenscaféen

Vi mødtes første gang i juni 2016, og derefter har vi mødtes hver anden torsdag kl. 19 – 20.30.

Den første gang kom der ca. 40 børn og voksne, hvilket var langt flere, end vi havde drømt om og havde kapacitet til. Der var syv forskellige nationaliteter repræsenteret og som noget helt overraskende også nogle unge mennesker fra Østeuropa. Senere er deltagerantallet faldet til mellem 15 og 20, hvilket er et fint antal, fordi vi så har bedre mulighed for at komme i kontakt med den enkelte.

Efterhånden har vi fået et fast program. Vi begynder med vers for vers at læse en dansk sang sammen. Vi hjælper hinanden med at få udtalt ordene rigtigt, ligesom vi snakker om betydningen af dem. Derefter deler vi os op i grupper, hvor vi spiller spil. Ikke mindst er det populært at spille billedlotteri, fordi det giver mulighed for at lære danske ord og få snakket om forskellen på Danmark og de lande og kulturer, som de forskellige kommer fra.

De fleste af deltagerne i Verdenscaféen er muslimer, men der er også kristne fra Afghanistan, Iran, Eritrea og Ukraine. Det har ikke givet anledning til spændinger. Måske fordi mange af muslimerne har været rigtigt kede af de oplevelser især fra Syrien, som de har haft med i bagagen, og som har gjort dem kritiske over for Islam. Vi taler om religion og tro, når det falder naturligt, men vi er meget opmærksomme på, at det ikke skal skabe diskussion og dermed med være noget, der skiller os. Det sker i samtalsform, hvor vi spørger ind til hinanden.

Efter det første halve års tid, hvor vi skulle have snakket os ind på hinanden, er fortroligheden blevet større. Flere af deltagerne kommer med deres problemer, som de gerne vil have hjælp til, og da vi afholdte international kirkedag i vores kirke i maj måned, mødte der adskillige muslimer op, herunder nogle somaliske kvinder i deres klassiske klædedragt. Det glædede os meget, for det viste, at de var trygge ved os og interesserede i os og vores liv.

Arbejdet med Verdenscaféen er spændende og har været en berigelse for vores kirkeliv. Vi har fået en god kontakt til mennesker, som har brug for vores hjælp og omsorg. Og i tilgift har medarbejderne fået et godt fællesskab. Derfor var der heller ingen tvivl, da der efter sommerferien blev spurgt, om vi skulle fortsætte. Det skulle vi selvfølgelig.

Klubben for enlige mænd i Toftlund Kirke

Marianne Zeuthen, sognepræst i Toftlund sogn, Haderslev stift

Klubben for enlige mænd er en rigtig mandeklub, hvor enkemænd, ungkarle og fraskilte mødes til hyggelige formiddage med samvær og indhold. Kvinder har ingen adgang, selvom mange af damerne i sognet kigger misundeligt på herrernes program.

Formålet med arrangementerne er at skabe et godt fællesskab for mændene. Det er et diakonalt projekt. At mødes med andre, der er i samme situation, har stor betydning - og mange nye venskabsbånd knyttes.

Snakken gik ikke så livligt de første gange. Men efterhånden er der opstået en større gensidig fortrolighed og frimodighed til at tale med hinanden om hverdagens små udfordringer som indkøb og madlavning; men også til at drøfte dybere emner.

Mændene mødes kl. 10.00 cirka en gang om måneden. Det er vores graver og en medhjælper fra menighedsrådet, der står for arrangementerne. Der er ingen tilmelding.

Til de, der kommer før tid, er der kaffe på kanden, og derefter kører gruppen ud for at opleve.

Aktiviteterne er meget forskellige.

Til inspiration kan nævnes følgende arrangementer:

- Foredrag med en person fra Lokalthistorisk Forening, som fortalte om Toftlund i gamle dage
- Besøge kirker, hvor kirketjenere og kirkeværger fortæller om kirkerne.
- Rundvisninger på kirkegårde
- Bondegårdsbesøg
- Rundvisninger på lokale virksomheder. Det behøver ikke at være store steder
- Spille krolf, som er en slags avanceret minigolf
- Besøge kunstnere og høre om deres arbejde
- Julehygge med spil og efterfølgende julefrokost.
- Naturoplevelser, hvor sportsfiskere og andre naturkendere fortæller om naturen
- Lysbilledforedrag fra ferietur

Mandeklubben på udflugt

Mandeklubben på udflugt

Alle arrangementerne afsluttes med frokost. Ofte er menuen rugbrødsmadder og en lun ret i kirkecenteret, men herrerne nyder også at spise ude. Mange af de enlige mænd kommer ikke så ofte ud at spise, så det er dejligt at få dagens ret på en kro i selskab med andre.

Efter planen slutter møderne kl. 12.00 – men klokken er ofte 13.30. Også selvom der altid er et par stykker, der bliver og tager opvasken.

Vi anbefaler varmt at oprette klubber for enlige mænd. Det kræver lidt tålmodighed at få klubben op at stå, for mændene er måske ikke de første, som melder sig. Men det er det hele værd.

Hvilke initiativer skal der til for at øge kirkegangen i et landsogn?

Mona Kjær Nielsen, sognepræst i Snebjerg, Studsgård og Haunstrup sogne, Viborg stift

Studsgård Kirke ligger i et lille sogn med 839 indbyggere. Der kommer ikke så mange til gudstjenesterne, hvilket selvfølgelig udfordrer en præst. Der er gennemsnitligt 34 deltagere, dvs. 4,6%. Sammenlignet med landsgennemsnittet er det måske egentlig ok, alligevel tænkte jeg, hvad kan vi gøre for at kirkegangen øges?

Inspireret af en artikel i Landsforeningen af menighedsrådsmedlemmer gik jeg til menighedsrådet, og vi fik en snak om, hvad vi skulle gøre for at øge kirkegangen i Studsgård. Vi havde en god samtale, og to initiativer blev sat i værk.

Mange gange handler det egentlig om at give mennesker en anledning til at gå i kirke. De fleste vil gerne, men har ikke haft kirkegang som en del af deres liv og deltager derfor ”kun” ved gudstjenester, de er inviteret til. Derfor skal vi invitere dem og give dem en anledning til at komme. Det ser vi tydeligt ved vielse og begravelse (det er også derfor vores gennemsnitlige deltagelse er så høj). Menighedsrådet var med på at sætte to nye initiativer i gang: Gadegudstjenester og Invitation af naboer til dåb.

Gadegudstjeneste

Gadegudstjenester er ikke en gudstjeneste i gaden, hvilket en beboer i første omgang troede, men en gade der forbereder en gudstjeneste i kirken. I begyndelsen var det et medlem fra menighedsrådet, der inviterede sin gade. I kirkebladet havde vi gjort opmærksom på det nye initiativ, så alle var orienteret og ikke blev overrasket, da der lå en invitation i postkassen. Menighedsrådsmedlemmet inviterede altså naboerne til kaffe og gudstjeneste forberedelse sammen med præsten. Siden er der andre end menighedsrådsmedlemmer, der har været værter. På den måde er vi kommet lidt rundt i byen.

Deltagelse til forberedelse af en gudstjeneste har været lidt svingende, nogle gange er tre-fire naboer dukket op andre gange bare to. Men det har altid været meningsfyldt at samles og nogle gode samtaler. Engang var der en nabo, der ikke kunne komme og derfor havde sendt nogle tanker om søndagens tekst på sms. Om det har øget kirkegangen? Ja en lille smule, men det er ikke nødvendigvis sådan, at fordi man har været med til at give input, så kommer man også til gudstjenesten. Men de fleste synes da, at det er spændende at se, om præsten har valgt at tage de salmer og ideer med, som kom på bordet.

Invitation af naboer til dåb.

I dag er det blev meget almindeligt at invitere til reception efter en vielse, og på den måde kommer der langt flere i kirke i forbindelse med et bryllup end tidligere. Receptionsgæsterne deltager altså i vielsen og er på den måde med til at festliggøre den, og efter vielsen får de kaffe og kage.

Jeg tænkte, at vi også kunne gøre noget lignende ved dåb. Rigtig mange vil gerne dele glæden over den lille nye med naboer og venner, men magter det ikke lige efter en fødsel.

Ved dåbssamtalen fortæller jeg forældrene om muligheden for at invitere naboerne med til dåben, og at menighedsrådet gerne vil være vært for kaffe og småkager i våbenhuset efter gudstjenesten. Det vil rigtig mange gerne, da det ikke er ekstra arbejde for dem, udover at de skal udfylde en invitation, som præsten har med til samtalen (se nedenfor) og putte i postkassen hos naboerne.

Søndag d. _____ skal vores _____ døbes i Studsgård Kirke kl. _____

For at det må blive en festlig dag, vil det være skønt, om I havde lyst til at møde op i kirken og være med.

Efter dåben er menighedsrådet vært ved en kop kaffe og en småkage.

Med venlig hilsen

Sognepræsterne Jens Christian Kirk,

Mona Kjær Nielsen og _____

For at forberede borgerne i Studsgård sogn på det nye initiativ skrev vi følgende i kirkebladet:

”I forbindelse med dåb i Studsgård Kirke opmuntrer vi dåbsforældrene til at invitere gaden til at komme og være med til at festliggøre dåben i kirken. Dåbsforældrene udfylder en flyer og putter den i naboernes postkasser. Efter dåben er menighedsrådet vært ved en kop kaffe og en småkage. Vi håber, at I vil tage godt imod dette nye initiativ.”

Der er ca. seks dåb om året, og de fleste dåbsforældre tager godt imod tilbuddet om at invitere naboerne. Som regel tager naboerne også godt imod tilbuddet, og de er på den måde med til at festliggøre gudstjenesten for alle. Efter gudstjenesten går dåbsfamilien ud i våbenhuset, og menigheden går ud og hilser og lykkeønsker dem. Dåbsfamilien går som regel ind i kirken igen for at få taget nogle billeder, og så fordeler de øvrige sig i våbenhuset med kaffe og småkager. Snakken går altid lystigt, og her er det en fordel at sognet er lille, for så kender de fleste hinanden.

Dåbsfamilien hilser på naboerne og de øvrige gæster og tager der efter afsted med familien til middag. Det er en god oplevelse for alle, også de, der kommer søndag efter søndag, for det er dejligt at opleve, at der er flere end 10 til gudstjeneste!

Konfirmandjubilæum.

Hasse Neldeberg Jørgensen, provst, Askov

Særligt i landsogne har man en tradition for at markere 50-året for konfirmation ved at samle holdet af ”guld-konfirmander”. Ofte sker det ved at de, engang unge nu lidt ældre, deltager i søndagens gudstjeneste og derefter spiser frokost eller middag sammen. Den lokale præst fortæller om kirkelivet i sognet i dag, og måske er man så heldig, at konfirmationspræsten stadig lever og kan deltage i arrangementet.

I Askov har vi valgt at markere konfirmationsjubilæum lidt tidligere, nemlig et og to år efter konfirmationen. Det gør vi af flere grunde; det giver en mulighed for at holde kontakt mellem kirken og de unge. Og det giver de unge en mulighed for at samles med de andre konfirmander og dermed også med den gruppe, som man gik i klasse med indtil 7. klasse. I vores sogn er der lokal skole, Askov-Malt skole med to spor til og med 6. klasse. Derefter kommer man til Grønvangsskolen i den nærliggende centerby, Vejen. En meget stor skole og eleverne spredes på hele skolen med hele seks spor. Vi har rigtig gode erfaringer med disse konfirmandjubilæer, som vi nu efterhånden har afviklet gennem de sidste otte år. Det foregår hver gang stort set efter samme opskrift og over to omgange. De to årgange konfirmander fra det ene spor på den lokale skole mødes med deres gamle klasser og sognets ene præst. Arrangementet dubleres så for det andet spor den næste aften med sognets anden præst. Det er således en flok unge mennesker fra både 8. og 9. klasse, der samles samme aften til deres respektive et- og to års jubilæum.

Jubilæet afvikles en hverdags aften i begyndelsen af juni i tidsrummet kl. 18-20. Der indledes med en samling i kirken, hvor der er lagt stor vægt på musik og sang. Vi er så heldige at have en meget musikalsk og engageret gymnasielærer, Nikolaj Hansen, boende i sognet. Ham kender mange af konfirmanderne fra deres barndoms TV. Han var nemlig med i Sigurd Barrets programmer ”Sigurd og symfoniorkesteret”. Nikolaj Hansen står for en del af det musikalske arrangement i kirken. Det tager udgangspunkt i mødet mellem nye og gamle salmer. Mellem forskellige musikgenrer og den indflydelse, de har på os. Ikke mindst når de udfoldes i et kirkerum. Og der er hver gang virkelig drøn på, når både spirituals og mere højtidelige klassikere lyder i kirkerummet. Tilsat kraftigt elklaver og friske, unge stemmer. For sangglæden og umiddelbarheden har på ingen måde forladt de unge mennesker, når de går i 8. og 9. klasse.

Der medvirker som regel også en gæstemusikant på deres egen alder. Det vil sige et af vores unge mennesker fra sognet, som har lyst og talent til at dele ud af sin kunnen. Enten solo eller sammen med Nikolaj Hansen. Undervejs taler både præst og musikanter om det, vi hører og synger og oplever sammen i kirkerummet.

Og så skal der naturligvis mad på bordet. Vi går gennem den enorme rhododendron-hæk i præstens have over i Konfirmandhuset. En rute, som konfirmanderne har fulgt i al slags vejr, da de gik til præst. Og så er der fællespisning. Menu: pizza og cola! Efterfulgt af fortælling og snakken går på kryds og tværs. Mellem præst og konfirmander og ikke mindst konfirmanderne imellem. Og måske

viser Nikolaj Hansen lidt fra de gamle TV programmer. Det er hver gang gensynets glæde for rigtig mange af de unge!

Det er vores erfaring, at der er rigtig god opbakning til disse jubilæer. Næsten alle ét-års jubilærer kommer og som regel ca. halvdelen af to-års jubilæerne. Der sker meget fra 8. til 9. klasse!

Og nej; der kommer ikke umiddelbart unge, faste kirkegængere ud af dette møde mellem de unge og kirken. Men vi oplever en positiv umiddelbarhed og en fortrolighed over for det kirkelige og overfor de to lokale præster, der også er af stor betydning for denne generations forhold til folkekirken og, ikke mindst, at dele det kirkelige med hinanden som en, skal vi sige "O.K. ramme".

Nikolaj Hansen fortæller om "Sigurd og Symfoniorkestret"

Mørkningsmusik i Skodborg og Skrave kirker.

Organist Ida Dahl og Kim Bach sognepræst Skodborg-Skrave pastorat, Ribe Stift

I en travl hverdag er det godt at mærke stilheden og roen i kirkens rum. Komme ind, sætte sig ned og ikke lave noget. Det eneste man skal, er at lytte. Ingen telefon, huskeliste, FB og snap, bare lytte og lade tankerne falde til ro.

I ca. 2002 henvendte jeg mig til menighedsrådene om jeg måtte lave Mørkningsmusik. Fra starten blev det besluttet at det skulle foregå fra kl. 17.00 – 17.30 og at det skulle være i de mørke måneder.

Musikken valgte jeg ud fra at det skulle være musik, som gav fred, trøst og ro. Musikken var en variation mellem noget man ikke havde hørt før og det kendte. Folk holder meget af det genkendelige. Musik skaber minder, og det er især dem jeg hører om, når jeg er færdig med at spille. Der er intet program trykt, man ved ikke hvilken musik man kommer til at høre. Jeg byder ikke velkommen, men begynder blot at spille. Når den halve time er gået, siger jeg: ”Tak for i dag”. Der er ingen snakken eller forklaring undervejs. Vi oplever der kommer mange, som ikke kommer til gudstjenesten om søndagen. På den måde åbner vi en dør op for, at menigheden kan blive fortrolige med kirkerummet, så den ikke føles fremmed at komme ind i – også på en søndag.

Meningen er at alle er velkomne. Man behøver ikke at komme, når det begynder, måske sidde 10 minutter og gå igen eller sidde den halve time. Jeg oplever mange komme og sige tak. De fik mærket at trække luften helt ned i maven og få tankerne i ro.

Mørkningsmusikken har igennem årene udviklet sig. Mange har lange arbejdsdage og kl. 17.00 kunne være svært at nå. Vi har nu valgt det foregår kl. 19.00 – 19.30 i Skodborg kirke og kl. 20.00 – 20.30 i Skrave kirke.

Jeg har valgt at lave musiktemaer, f.eks. aften, dansk, efterår, forårstoner, folkemusik og juletoner. Vi har i år flyttet en Mørkningsmusikaften til maj måned, så Mørkningsmusik foregår nu fra oktober til maj måned. Da vi begyndte med mørkningsmusik var det med lysekronerne tændt i kirken. Nu har vi kun levende lys, som er sat op gennem hele kirken. De skaber en stemning og er med til at give ro og stilhed.

Mørkningsmusik i Skrave kirke

Vores dygtige organist Ida Dahl har i flere år siddet ved orgelet og spillet mørkningsmusik. 30 minutter hvor man sidder i vores skønne kirke, og nyder den fantastiske musik Ida fremtryller. Som regel er der kun tændt lys på alteret, levende lys i kirkestolene, eller masser af fyrfadsllys, alt sammen noget der giver en speciel stemning.

Men det der er altafgørende er Idas musik. Ofte er der et tema hun spiller over, men det mest fantastiske er, at hun kan binde de forskellige musik stykker sammen, det vil sige, at hun ikke holder pauser mellem, men får musikken til at flyde sammen på den smukkeste måde.

”Ida spiller salmer, sange fra Højskolesangbogen og temaer hun selv vælger, hun er bare god til at variere, og man sidder og glædes over hvor smukt og harmonisk hendes musikvalg er.

Det man genkender, eller det man overraskes over, er med til at gøre oplevelsen endnu større.

Det er i høj grad en stund til eftertanke, afslapning og nydelse, og det er vist noget vi alle har brug for, i en travl hverdag.” - Kirsten Madsen

Mørkningsmusik i Skodborg kirke

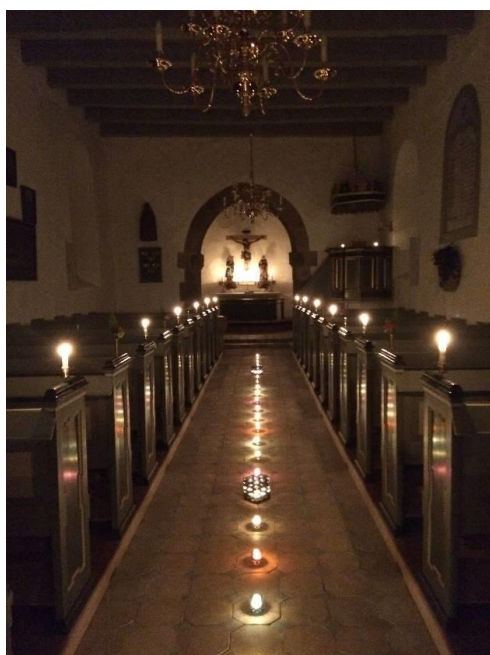
Lige så sikkert som Amen i kirken, bliver vi her hjemme år efter år enige om at sætte krydser i kalenderen, når mørkningsmusikken i Skodborg kirke for december annonceres i Aktivitetskalenderen for Skodborg og Skrave sogne.

Disse aftner er nemlig et af de lyse, tankevækkende og opløftende oplevelser, der for mig, kan gøre en kærkommen forskel i en ellers travl og noget mørk årstid og hverdag, og så er det helt gratis – du skal kun investere din egen tid og kun en halv time af gangen.

Og hvad er det så for en størrelse denne mørkningsmusik – jo det er en lille seance, hvor organist Ida Dahl, på behændig vis, nærmeste tryller tematiske, smukke, tankevækkende, højtidelige og beroligende melodier og musikstykker ud af Skodborg kirkes orgel, medes tilhørerne i stilhed sidder og fordyber sig i deres eget sinds univers - nogen meditativt med lukkede øjne, andre stirrer ind i flammerne fra det dragende kors af lys, som pryder kirkegulvet

- men alle helt tavse og lyttende.

”For mig er der en egen ro og fred, over disse musikalske og stille aften arrangementer, og når Ida så har spillet aftnens sidste tone, rejser alle sig opløftede og rolige og forlader, som efter aftale nærmest andægtigt, kirken for ikke at bryde den magiske stemning – alle en smuk musikoplevelse rigere og klar til morgendagens gøremål med tanken om, at denne oplevelse bliver leveret igen, næste gang Skodborg kirke indkalder til mørkningsmusik.” -Ulla Rønsch Lundby

Skrave Kirke

Skodborg Kirke

Best Practise/ Gode ideer
”Kirken på landet” Projekt under FUV/Videnscenteret